

Briselē, 2022. gada 28. oktobrī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2022/0341(COD)

14125/22
ADD 2

EF 324
ECOFIN 1104
CODEC 1615
IA 168

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 27. oktobris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	SWD(2022) 547 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS Priekšlikums – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA, ar ko Regulas (ES) Nr. 260/2012 un (ES) 2021/1230 groza attiecībā uz tūlītējiem kredīta pārvedumiem euro

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2022) 547 *final*.

Pielikumā: SWD(2022) 547 *final*

Briselē, 26.10.2022.
SWD(2022) 547 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

[...]

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums – EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,
ar ko Regulas (ES) Nr. 260/2012 un (ES) 2021/1230 groza attiecībā uz tūlītējiem kredīta
pārvedumiem euro

{COM(2022) 546 final} - {SEC(2022) 546 final} - {SWD(2022) 546 final}

Kopsavilkuma lapa
Ietekmes novērtējums par Komisijas priekšlikumu regulai par tūlītējiem kredīta pārvedumiem euro
A. Rīcības nepieciešamība
Kāda ir problēmas būtība un kāpēc problēma ir nozīmīga ES mērogā?
Problēma ir tāda, ka nepietiekamā mērā tiek izmantoti euro zibmaksājumi, t. i., kredīta pārvedumi, kuri sniedz iespēju maksājuma saņēmējam saņemt līdzekļus augstākais desmit sekunžu laikā pēc maksātāja dotā rīkojuma. Neraugoties uz to, ka attiecībā uz euro zibmaksājumiem kopš 2017. gada pastāv vienots noteikumu kopums (shēma) un infrastruktūra, tos piedāvā tikai aptuveni divas trešdaļas ES maksājumu pakalpojumu sniedzēju (MPS) un tie veido tikai aptuveni 11 % no visiem ES veiktajiem euro kredīta pārvedumiem. Šis zema izmantošanas līmenis ir problemātisks, jo tā rezultātā netiek realizēti efektivitātes ieguvumi un mijiedarbības punktā ar tirgotājiem ir ierobežota maksāšanas līdzekļu izvēle. Problēmas cēloņi ir šādi: nepietiekami stimuli maksājumu pakalpojumu sniedzējiem nodrošināt euro zibmaksājumus un ar tiem saistīto tīkla efektu; atturošas maksas par zibmaksājumu darījumiem, kuras jāmaksā maksātājiem; augsts noraidīto zibmaksājumu īpatsvars saistībā ar viltus atbilstmēm sankciju sarakstu pārbaudēs; un maksātāju bažas par risku, ka zibmaksājumi varētu krāpšanas un kļūdas rezultātā nonākt pie nepareiza saņēmēja.
Kas būtu jāpanāk?
Mērķis ir būtiski palielināt zibmaksājumu izmantošanu, lai lielākā daļa euro kredīta pārvedumu būtu tūlītēji. Tas tiks panākts, nodrošinot, ka visi attiecīgie MPS eurozonā dara pieejamus zibmaksājumus euro valūtā, likvidējot zibmaksājumu izmantošanu kavējošus cenu faktoros, novēršot zibmaksājumu noraidīšanas iespēju kļūdainu rezultātu dēļ, kas iegūti sankciju sarakstu pārbaudēs, un mazinot patērētāju bažas par krāpšanu un kļūdām saistībā ar zibmaksājumiem, jo tiks nodrošināti līdzekļi šo risku samazināšanai. Paredzams, ka iniciatīva uzlabos neliela apjoma maksājumu tirgus efektivitāti un ļaus ES iedzīvotājiem un uzņēmumiem izmantot zibmaksājumu sniegtās priekšrocības. Tai būtu arī jāveicina pārrobežu tirdzniecība ES un vienotā tirgus integrācija, atbalstot Eiropas ekonomikas atveseļošanu.
ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība (subsidiaritāte)
Ņemot vērā tīkla efektu, tas, ka daudzi attiecīgie MPS nepiedāvā euro zibmaksājumus, kavē pārrobežu euro zibmaksājumu efektīvu izmantošanu. Problēmu, ka vairākās dalībvalstīs zibmaksājumu pakalpojums ir vāji attīstīts, nav iespējams risināt atsevišķu valstu līmenī. Iniciatīva uzlabos esošo vienoto euro maksājumu telpu (SEPA) un tiks īstenota, grozot SEPA regulu.
B. Risinājumi
Kādi ir risinājumu varianti izvērīto mērķu sasniegšanai? Vai ir kāds visvēlamākais risinājums? Ja tāda nav – iemesli
Vēlamais risinājums ir šādu elementu kombinācija: pienākums visiem attiecīgajiem MPS piedāvāt euro zibmaksājumus, prasība zibmaksājumiem noteikt ne lielāku cenu kā parastiem kredīta pārvedumiem, noteikumu saskaņošana par zibmaksājumu pārbaudēm attiecībā uz sankciju sarakstiem, pamatojoties uz klientu sarakstu biežu (vismaz reizi dienā) salīdzināšanu ar sankciju sarakstiem (nemazinot sankciju sarakstu pārbaudes efektivitāti), un pienākums MPS piedāvāt pakalpojumu, ar kuru pārbauda IBAN un maksājuma saņēmēja vārda un uzvārda vai nosaukuma atbilstību, lai samazinātu kļūdu un krāpšanas risku zibmaksājumu jomā. Starp noraidītajiem risinājumiem ir pamatscenārija saglabāšana un spēcīgākas ieviešanas risinājumi, piemēram, pakāpeniska atteikšanās no netūlītējiem kredīta pārvedumiem un prasība, ka zibmaksājumi ir jāpiedāvā bez maksas.
Dažādu ieinteresēto personu viedokļi. Atbalsts konkrētiem risinājumiem
Patērētāju organizācijas stingri atbalsta zibmaksājumu iniciatīvu, kas uzliek MPS par pienākumu piedāvāt zibmaksājumus par tādu pašu cenu kā parastos kredīta pārvedumus un dod priekšroku tālejošākām iespējām

nekā tās, kas izvēlētas patērētāju aizsardzības jomā (tostarp tiesības uz kompensāciju saistībā ar zibmaksājumiem). Tirdzniecības un uzņēmējdarbības nozares, tostarp MVU, ļoti atbalsta zibmaksājumus, kas, pēc to domām, var nodrošināt lielāku izvēli un tādējādi samazināt izmaksas, kas saistītas ar maksājumu veikšanu un saņemšanu, jo īpaši mijiedarbības punktā. MPS pieeja ir atkarīga no to pašreizējās situācijas un jo īpaši no tā, vai tie jau maksātājiem piedāvā euro zibmaksājumus un par kādu cenu: tie, kuri jau piedāvā euro zibmaksājumus bez uzcenojuma, pauž atbalstu, savukārt tie, kuri nepiedāvā zibmaksājumus vai arī piedāvā tos tikai par augstāku cenu, dod priekšroku voluntāristiskai pieejai. Visi MPS ļoti atbalsta noteikumu par sankciju sarakstu pārbaudēm saskaņošanu. Dalībvalstis kopumā pauž atbalstu.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Kādus ieguvumus nodrošinās vēlamais risinājums (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galvenie risinājumi)?

Visi kredīta pārvedumu saņēmēji, tostarp patērētāji, tirgotāji, uzņēmumi un publiskās pārvaldes iestādes, arī nodokļu iestādes, daudzējādā ziņā gūs labumu no likviditātes un naudas plūsmas uzlabošanās. Tas ievērojami uzlabos ekonomisko efektivitāti gan makrolīmenī, gan mikrolīmenī. Pašlaik jebkurā brīdī miljardiem euro ir apgrozāmie līdzekļi maksājumu sistēmās un nav pieejami patēriņam vai ieguldījumiem. Zibmaksājumu plašāka izmantošana arī stimulēs jaunu maksājumu risinājumu izstrādi, lai tos varētu izmantot preču un pakalpojumu (jo īpaši pārrobežu) iegādei mijiedarbības punktā, palielinot maksāšanas metožu izvēli un samazinot izmaksas tirgotājiem, kuri savukārt var samazināt izmaksas patērētājiem. Jaunā pieeja sankciju sarakstu pārbaudēm būs saistīta ar ievērojamiem izmaksu ietaupījumiem maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, lielā mērā kompensējot tiem izmaksas saistībā ar citiem pasākumu paketes komponentiem.

Cik izmaksās vēlamākais risinājums (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galvenie risinājumi)?

Lielākajai daļai MPS radīsies būtiskas, bet samērīgas vienreizējas īstenošanas izmaksas saistībā ar pakalpojuma piedāvāšanu, ar kuru pārbauda *IBAN* un maksājuma saņēmēja vārda un uzvārda vai nosaukuma atbilstību, un tiem MPS, kuri vēl nepiedāvā zibmaksājumus, — ar to piedāvāšanu saistītas izmaksas. Pastāvīgajām izmaksām maksājumu pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt ierobežotām. Kopumā izmaksu ietekmei uz MPS laika gaitā vajadzētu būt neitrālai, ņemot vērā ietaupījumus saistībā ar sankciju sarakstu pārbaudēm, to, ka mazāk pūļu būs jāvēlē pēcpasākumiem saistībā ar krāpšanu un kļūdām, mazākas izmaksas saistībā ar darbībām ar skaidru naudu un čekiem un iespēju efektīvāk konkurēt ar vēsturiskajiem tirgus dalībniekiem un piedāvāt inovatīvus mijiedarbības punkta risinājumus, tostarp pārrobežu maksājumiem.

Ietekme uz MVU un konkurētspēju

MVU, kas ir maksājumu pakalpojumu sniedzēji, ar zibmaksājumu piedāvāšanu ir saistītas mazākas izmaksas nekā lielākiem MPS. Tiem MVU, kas ir maksājumu komerciālie lietotāji (uzņēmumi), būtu jāgūst labums no labākas naudas plūsmas, bez ievērojamām pielāgošanās izmaksām. MVU, kas ir tirgotāji, baudīs potenciālās priekšrocības, ko sniedz lielāka konkurence mijiedarbības punktā. Zibmaksājumiem vajadzētu padarīt ES ekonomiku kopumā konkurētspējīgāku starptautiskā mērogā. Lielākai maksāšanas līdzekļu izvēlei mijiedarbības punktā būtu jāsamazina ES atkarība no starptautiskajām karšu shēmām un lielajiem tehnoloģiju uzņēmumiem šajā jomā.

Nozīmīga ietekme uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm

Nozīmīgas ietekmes uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm nebūs. Publiskās pārvaldes iestādēm kā maksājumu sistēmu lietotājiem par labu nāks iespēja ātrāk iekasēt ieņēmumus, tostarp nodokļus, un samazināsies izvairīšanās no nodokļu maksāšanas apjomi.

Cita nozīmīga ietekme

Plānots, ka paredzētais pakalpojums, ar ko pārbauda atbilstību starp maksājuma saņēmēja vārdu un uzvārdu vai nosaukumu un *IBAN*, palīdzēs samazināt ar zibmaksājumiem saistīto krāpšanas līmeni, un MPS to var piedāvāt arī cita veida kredīta pārvedumiem.

Kā tiek panākts samērīgums?

Samērīgums tiek sasniegts, pirmkārt, nosakot, ka no pienākuma piedāvāt zibmaksājumus tiek izslēgti tie MPS, kuri nav attiecīgie MPS, — kuri nepiedāvā klientiem maksājumu pakalpojumus vai kuriem ne vienmēr ir tieša piekļuve maksājumu sistēmām un kuriem zibmaksājumu piedāvāšana var būt sarežģītāka vai dārgāka. Otrkārt, ir paredzēti arī diferencēti secīgi termiņi zibmaksājumu saņemšanas un nosūtīšanas pakalpojumu piedāvāšanai un attiecībā uz maksājumu pakalpojumu sniedzējiem eurozonā un ārpus tās.

D. Turpmākie pasākumi

Politikas pārskatīšanas termiņš

Zibmaksājumu izmantošana un dažādo MPS adresēto prasību piemērošana tiks izvērtēta adekvātā laikposmā pēc dažādo piemērošanas termiņu beigšanās saskaņā ar Eiropas Komisijas izvērtēšanas paraugpraksi.